

Číslice znamenají stránku, číslice v závorkách — pořadové číslo diagramu.

Články

Úvodom do nového ročníka 1, Celoslovenská súťaž v riešení [JB] 4, Tempový boj ve víťazačkách [JV] 4, Finále III. celoštátni súťaže v riešení šachových skladeb (Ing. J. Burda) 7, Gejza Kálniczky (Václav Bednář a Bedrich Formánek) 9, Metamorfózy jednej témy [JB] 9, Zo zahraničných súťaží [JB] 10, [JB] 22, Ještě k proměněným figurám [J. Podgorňý] 12, Cesta k mistrovství (V. Pachman) 13, Skladatel studíí — začátečník :2. Mat (L. Kopáč a J. Ševčík) 16, 3. Pěšec před proměnou 34, Slovo riešiteľom (Ing. I. Jarolín) 19, Úspechy našich skladateľov [JB] 22, [JŠ] 30, [JV a JB] 33, Sekundarno-hrozbové paradoxy (Ing. J. Taraba) 28, Oldřich Duras (Ing. V. Kos) 29, 120 let české školy [JV] 31.

Originály: 1, 5, 8, 11, 15, 17, 19, 23, 25, 29, 32

Riešení originálů: z č. 7, 1981 — 2, z č. 7 a 8, 1981 — 6, z č. 9, 1981 — 8, z č. 10 a 11, 1981 — 14, z č. 11, 1981 — 18, z č. 12, 1981 — 20, z č. 1 a 2, 1982 — 23, z č. 3, 1982 — 26, z č. 4, 1982 — 30, z č. 5, 1982 — 33, z č. 6, 1982 — 35.

Stálá řešitelská soutěž: 5, 17, 31.

Rozhodnuté soutěže — předběžné výsledky: Šachové umění 1980 — exoproblémy (K. Mlynka) 3, Šachové umění 1980 — studie (Dr. J. Fritz) 6, Šachové umění 1980 — trojtažky (Ing. J. Havran) 21, Šachové umění 1980—81 — víťazačky (V. Pachman) 24, Šachové umění 1981 — exoproblémy (V. Buňka) 27, Šachové umění 1981 — trojtažky (Ing. V. Kos) 27.

Různé: Súťaže 1982 1, Z nových súťaží 11, 17, Opravy 12, Kvalifikační řešitelská soutěž Šachového umění 19, Zarište si s účastníkmi celoštátni súťaže 20, Riešenia skladiieb z III. celoštátni súťaže v riešení 24, Výkonnostní třídy za řešení v ŠU 1981 (Ing. J. Burda) 25, K starším skladbám 35.

Originály

Dvojtažky

Amirov a Salai 29 (6297), Bednář 11 (6155), 15 (6168), Brabec 8 (6128), Cerulík 1 (6088), Dimants 25 (6255), Fedorovič, Gavrilov a Soroka 11 (6154), Gorbatenko 19 (6206), Gvozdják 2 (6094), 32 (6313), Havran 12 (6156), Hermanson 29 (6296), Jaroslavce 29 (6295), Jerochin 15 (6170), 18 (6191), Kisis 29 (6294), Kiss 25 (6254), Kovalič 5 (6112), Krbůšik 1 (6087), Krivenko a Čerňavskij 19 (6208), Križovenský 19 (6209), Labai 17 (6188), 32 (6314), Lakatoš 2 (6090), Lider 32 (6316), Madarász 1 (6089), Markovskij 5 (6113), Mlynka 32 (6315), Pankratjev 19 (6207), 32 (6317), Paršencev 2 (6092), Pavlov 2 (6093), Pilčenko a Šavyrin 25 (6256), Ptáček 1 (6086), Sabol 29 (6292), Schullery 2 (6091), Sizonenko 25 (6257), Solarczyk a Burda 17 (6189), Stašjak 29 (6293), Taraba 15 (6189), Tonkovič 2 (6095), 18 (6190).

Trojtažky

Amirov 18 (6195), Borovik 30 (6299), Filipec 15 (6171), Goumoudy 32 (6321), Grin 18 (6194), 25 (6259), 30 (6300), Grišin 5 (6114), Kapustin 23 (6245), Kos 5 (6115), 32 (6318), Kricheli 32 (6320), Křivohlávek 32 (6319), Kulligin 15 (6172), Libiš 8 (6129), Miltner 18 (6192), Miltner a Matoušek 2 (6096), Myhre 8 (6130), Paršencev 2 (6097), Sizonenko 19 (6210), Sobek 30 (6298), Soroka a Makaronec 18 (6193), Stoljarov 25 (6258), Strýček 23 (6244).

Víťazačky

Amirov 15 (6176), Bednář 15 (6175), Bidleň 5 (6116), Buňka 30 (6302), Cyrulík 2 (6099), Čerňavskij 32 (6322), Gamza

33 (6323), Hultberg a Fröberg 26 (6280), Iouzenas 33 (6324), Kricheli 26 (6262), Križovenský a Polák 23 (6246), Křivohlávek 2 (6098), 19 (6211), Kulligin 26 (6261), Labai 18 (6196), Libiš 15 (6173), Mihaľčo 8 (6131), Mikitovics 20 (6212), Mintz 20 (6213), Pankratjev 30 (6301), Pivovar 15 (6174), Rozenfeld 8 (6132), 23 (6247), Stoljarov 5 (6117), Taraba 20 (6214), Tazberfk 26 (6263), Zlatanov 18 (6197).

Exoproblémy

Bidleň 18 (6200), Bílý 5 (6119), 26 (6265), Brabec a Lehen 20 (6219), Buňka 2 (6103), 8 (6135), Čepický 30 (6303), Gvozdják 18 (6201), 30 (6306), Havran 15 (6177), 20 (6215), Jelínek 23 (6248), Klemanič 33 (6326), Kočí 5 (6118), 15 (6179), 26 (6264), Kos 12 (6158), Kotěšovec 20 (6218), 23 (6249), Labai a Valuška 20 (6216), Lábus 26 (6267), Meergans 30 (6305), Mihaľčo 2 (6102), Packa 33 (6325), Pinter 20 (6217), Sabol 15 (6178), 18 (6198), Salai 8 (6133), Skoba 2 (6100), 12 (6157), Sobek 2 (6101), 8 (6134), 26 (6266), Taraba 18 (6199), Volf 30 (6304).

Studie

Akobija 8 (6136), Amiran 15 (6180), Bent 5 (6121), 18 (6204), Buňka 12 (6159), 20 (6221), Dobrescu 33 (6327), Fořt 5 (6120), Gurgendze 26 (6271), Gvozdják 8 (6137), Kičigin 6 (6123), 18 (6205), Kopáč a Kos 26 (6272), Kricheli 26 (6273), Maklecov 26 (6270), Manjachin 26 (6268), Masarik 15 (6181), Matouš 20 (6220), Meergans 8 (6139), Mihaľčo 6 (6122), Nestorescu 33 (6328), Novikov 8 (6138), Pudovkin 26 (6269), Sabol 18 (6203), Ševčík 18 (6202).

Reprodukce

Dvojtažky

Albarda 10 (6146), Breyer 28 (6282), Čepižnyj 10 (6150), Dittrich 22 (6242), Formánek 10 (6147), 10 (6149), 28 (6286), Cheylan 21 (6226), Kálniczky 9 (6145), Križovenský 22 (6238), Labai 10 (6151), Lider 20 (6222), Lukjanov 22 (6243), Podgorňý 12 (6180), 12 (6161), Rudenko 22 (6240), Seider 10 (6148), Svetilskij 22 (6241), Taraba 28 (6283), 28 (6284), 28 (6285), 28 (6287).

Trojtažky

Bron 20 (6223), Bulanov 21 (6233), Davidenko 21 (6231), Duras 29 (6288), 29 (6289), Fritz 13 (6162), Goumoudy 27 (6280), Grin 27 (6279), Holladay 21 (6232), Kálniczky 9 (6140), 9 (6141), 9 (6142), 9 (6143), 9 (6144), Kopajev 21 (6227), Křivohlávek 27 (6281), Melničenko a Rudenko 10 (6152), Miltner 21 (6230), 27 (6278), Rudenko 10 (6153).

Víťazačky

Fargette B. 4 (6108), 4 (6109), 4 (6110), 4 (6111), Kos 24 (6250), König 31 (6311), Müller 24 (6253), Pachman 22 (6239), 31 (6312), 33 (6329), 33 (6330), 33 (6331), 33 (6332), Polák 24 (6252), Salai ml. 24 (6251), Zachodjakin 21 (6228).

Exoproblémy

Bakcsi 21 (6229), Buňka 22 (6234), Cyrulík 21 (6225), Jurčo 27 (6277), Kotěšovec 3 (6105), 3 (6107), 27 (6244), Libiš 22 (6235), 22 (6236), 22 (6237), Mlynka 27 (6275), Pachman 3 (6104), Papoušek 27 (6276), Volf 3 (6106).

Studie

Badaj 34 (6340), Blendford 16 (6186), Dolgov 34 (6333), Duras 29 (6290), 29 (6291), 34 (6335), Fritz 13 (6163), 14 (6164), 14 (6165), 14 (6166), 14 (6167), Gorgijev 16 (6182), Kamner 16 (6184), Kasparjan 16 (6183), Kralin 34 (6337), Kricheli 21 (6224), Liburkin 16 (6185), Liljestränd 16 (6187), Matouš 30 (6307), 30 (6308), 30 (6309), 30 (6310), Nestorescu 34 (6336), Raina 34 (6338), Rinck 34 (6334), 34 (6339).

zabudol zahrať školské 17. g3 s prípravou postupu g4 (ihneď 17. g4? nešlo pre hXg4 18. hXg4 SXf4! 19. VXh8 Sg3+) 17. — h4! 18. Kb1 Vc8 19. Vc1 Sf8 20. Vc2 Se7 21. b3 Db6 22. Ka1. Bojuje sa urputne o presadenie, resp. zamedzenie postupu c4 (v dôsledku neopatrného 17. tahu vlastné posledná nádej bieleho) tak, aby čierny nedostal blokádové pole d5 pre jazdca. Teraz už hrozí 23. c4 s event. ďalším c5, b4, Vb1, b5 atď., takže čierny vlastne musí opustiť svoje neželanie otvoriť hru, čo povedie k rozuzleniu v centre. 22. — c5 23. c4! cXd4 24. SXd4 Sc5 25. Vd1 g5! [jediná protihra] 26. Kb1 (hrozí 27. cXd5) SXd4 27. DXd4 DXd4 28. VXd4 gXf4 29. cXd5 Vxc2 30. Kxc2 JXe5 31. dXe6 fXe6 32. VXf4. Prechod do koncovky vyjasnil prevahu bieleho strelca nad jazdcom, ale do výhry je ešte ďaleko. 32. — Kb8 33. Vf6 Vg8 34. Sf1 Jc6 35. Vf4 Vh8? Reálne šance na záchranu poskytovala len aktívna obrana e5! s myšlienkou po 36. VXh4 Vf8 hojiť sa na pg2. Teraz biely naladil ideálnu súhru figúr. 36. Kc3! Kc7 37. Vf7+ Kb6 38. Vf6 Kc5. Za cenu pešiaka sa chce čierny aspoň trochu aktivizovať, lebo na e5 by mohlo prísť 39. b4 a6 40. a4 Kc7 41. Vf7+ s ďalším zosilnením tlaku. 39. Vxe6 Vf8 40. Se2 Vf2 41. a3! Mini-málnymi prostriedkami organizuje biely rozhodujúci útok. Hrozí 42. b4+ a na a5 či b5 príde 42. Sf3 s pomerne ľahkou výhrou. Ani pečatený tah, ktorým čierny dobrovoľne odovzdáva figúru za pár pešiakov, nekladie príliš vysoké nároky na techniku: 41. — VXg2 42. b4+ Kb6 43. b5 Vg3+ 44. Sd3 VXh3 45. bXc6 bXc6 46. Vh6 Kc5 47. a4 a5 48. Vh5+ Kb6 49. Kc4 Vh2 50. Vh6 Vb2 51. Kc3 Vh2 (Vb4 52. Sb5) 52. Se4 h3 53. Vxc6+ Ka7 54. Vh6 Ve2 55. Sd3 Ve3 56. Va6+ a čierny sa vzdal.

Nasledujúca remíza patrí do kategórie tých, proti ktorým nebude mať námietky ani krvilačná časť šachovej verejnosti:

Haik — Plachetka

D66/b Grünfeldova indická: 1. d4 Jf6 2. c4 g6 3. Jc3 d5 4. Jf3 Sg7 5. Sg5 Jc4 6. cXd5 JXg5 7. JXg3 e6 8. Jf3 eXd5 9. e3 0—0 10. Se2 Jc6. Bežné tahy sú c6, Ve8 alebo Se6, ale aj výstavba v partii vyzerá použiteľne a dá partii neobvyklý ráz. 11. 0—0 Je7 12. Vc1 b6 13. b4 c6 14. b5?! Francúzsky reprezentant č. 1 je známy nekompromisným aktívnym štýlom a určitou nechutou k „uchým“ pozíciám. Na turnaji v Bagneux však často inklinoval k zjednodušeniu, ohotne menil figúry a osobitné dámy. Nie však za účelom rýchleho remízy, o čom svedčí trpezlivé dohrávanie mnohých koncoviek. Mám dojem, že sa jednalo o určitú formu sebazdokonaľovania. Pravda nie vždy sa mu to darilo; aj teraz sa okamžite púšťa do akcie, ktorú mohol výhodne pripraviť manévrom Jf3—e1—d3. Teraz som mohol hrať aj Sb7 a keď 15. bXc6, tak JXc6 s ideou Ja5, Vc8 a hrou po c-stĺpci. Čierny však nemá dôvod nepriať hodenú rukavicu: 14. — c5 15. dXc5 bXc5 16. e4. Po inom pokuse o oslabenie visiacich pešiakov 16. Ja4 c4 má čierny dobrú hru, napr. 17. Jd4 Jf5 18. Jc6 Dd6 s hrozbou 19. — a6! 20. Jb6 aXb5. Teraz na d4? 17. Ja4 by čierny stratil pešiaka, má však jednoduché riešenie: 16. — Sxc3 17. Vxc3 dXe4 18. Jg5 Sb7 19. Vxc5 Jf5! Ďalší priebeh dostáva forsírovany charakter, s výsledkom otvorenia môže byť spokojný skôr čierny. 20. DXd8 VaXd8 21. Vc7 Sd5 22. Va1! Silný tah, ktorý nielen kryje pa2, ale uvoľňuje pre strelca ústupové pole f1. Pešiak a7 je teraz stratený, pasívne Va8? neprichádza do úvahy pre 23. Vd7 a tak čierny musí hrať veľmi energicky, aby ho nepredbehli potenciálne rýchli pešiaci na dámskom krídle. Jeho hra je založená na vyradení bieleho jazdca, pokiaľ možno až na jeho dobytí. 22. — Jd4 23. Sf1 h6 24. Jh3 g5 25. Vxa7 f5! 26. a4 f4. Diagram ukazuje, že obidva útoky sú v plnom prúde a vzhľadom k hrozbám e3 a g4 vyhladky čierneho sú realnejšie. 27. Ve7 e3? Výborné šance na výhru dávalo jednoduchšie a logické g4! Hlavný vtíp nie je ani v zisku figúry 28. JXf4, VXf4, ktorá po ďalšom 29. a5 nemá zvláštny význam, ale v rýchloch útokú na f2 29. — Vdf8! s ťažkou kryteľnou hrozbou VXf2 a VXf1+! s matom. Tento motív som zbadal až neskôr. Zdalo sa mi, že aj tah v partii je veľmi nádejny, lebo odovzdanie kvality 28. fXe3 fXe3 29. Vxe3 Jc2 je pre bieleho riskantné (jazdec je stále v ofsajde) a naďalej hrozí g4. Biely však nájde obranné rezervy. 28. fXe3 fXe3 29. Vc1! Teraz už hrozí 30. Vxe3 a tak čierny musí vziať figúru za menej priaznivých okolností. 29. — g4 30. Vxe3 gXh3 31. VXh3 Vf6 32. Vhc3 Vdf8. Hrozbou VXf1+ biely už ľahko odrazí. 33. Ve3 Va8 34. Ve5! Nie však ihneď 34. Sc4? Sxc4 35. Vxc4 JXb5! Posledné malé šance na výhru som si mohol uchovať teraz ešte ťahom Sf7, zatiaľ čo v partii o remízu bude musieť bojovať čierny! 34. — Sb3 35. Sc4+ Sxc4 35. Vxc4 Vf4 37. Vc7 Vxa4 38. Ve8+ Vf8 39. Vxf8+ KXf8 40. b6 Va1+! Jediný tah. Čierneho nakoniec zachraňujú nevyspytateľné skoky jazdca, z ktorých biely kráľ nemôže uniknúť, napr. 41. Kf2 Va2+ 42. Ke1 VXg2 43. b7 Vb2 44. Vc8+ Kg7 45. b8D Jf3+! 46. Kd1 VXb8 47. VXb8 JXh2 alebo 42. Ke3 Jf5+ 43. Kf4 Jd6 44. b7 [44. Vd7 Jf7! s ďalším Vb2] JXb7 s teoretickou remízou. Biely ešte zapečatil 41. Kf2, ale dal partiu za remízu bez dohrávania.

Konečný výsledok: Gheorghiu 8½, A. Petrosjan a Kouatly 7½, Plachetka a Haik 7, Androunet, Ghitescu,

Lengyel, Schmidt a Stoica 6½, Seret 6, Roos a Tompa 5½, Chevaldonnet 4.

Víťaz Florin Gheorghiu potvrdil úlohu favorita aj pri výrazne ekonomickom výkone, keď sa nevyhýbal remízam, ale v rozhodujúcich partiách zapnul naplno. Prekvapením bol mladý Libanonec Kouatly, žijúci vo Francúzsku (účastník medzipásmového turnaja v Mexiku). Domáci reprezentanti zaznamenali oproti vlaňajšku určitú stagnáciu, hoci v jednotlivých partiách neboli ľahkými súpermi.

LADISLAV ALSTER

Pěkný turnaj v Maďarsku

Výsledok: Neckář 10, Cserna 9,5, Alster 9, Rövid, Káposztás, Abel 8, Puschmann 7,5, Sulyok a Mathé 7, Lemerer 6, Fabián 4, Hegedüs a Gara 2,5 a Salánki 2.

Neckář vyhrál turnaj zaslužen. Hrál rovnomerné, jako jediný skončil bez porážky. Domáci favorit Cserna hrál s velkým nasazením, ale někdy mu selhávaly nervy. Já jsem byl samozřejmě s třetím místem velmi spokojen. Hrál jsem ostře a nekompromisně, 8 výher, 2 remízy a 3 prohry; podařilo se mi sehrát několik zajímavých partií k potěšení diváků.

Velký dojem na mne udělalo zjištění, že většina maďarských účastníků turnaje se zabývá šachem jako povoláním, buď jako placení kluboví trenéři nebo jako tzv. stipendisté. V opravdovosti a svědomitosti, s jakou se šachu věnují, je jistě část tajemství šachových úspěchů MLR. Pořadatelé dokázali, že i s nevelkými finančními prostředky lze uspořádat turnaj vynikajícím způsobem.

Bleskový útok proti králi

Alster — Káposztás

R74/a Hromádkova indická: 1. d4 Jf6 2. c4 g6 3. Jc3 c5 4. d5 d6 5. Sg5 Sg7 6. Jf3 0—0 7. e3. Spolehlivá a pevná, i když přece jen méně náročná varianta než zápletky po 7. e4. 7. — Ja6 8. Se2 Jc7 9. 0—0 a6 10. a4 b6 11. Je1. Za úvahu stálo i 11. Va3 s dalším 12. Vb3. 11. — Vb8 12. Jc2 Sf5 13. f3 h6 14. Sh4 g5 15. Sg3 Sxc2 16. DXc2 b5. Černý provedl plánovaný postup na dámském krídle a stojí uspokojivě. 17. aXb5 aXb5 18. Va7 bXc4 19. Sxc4 Vb4 20. b3 Db8 21. Vf1 Vb7 22. V7a5 Dd8 23. V5a2 Vb8. Zatím oboustranné lavrování, při němž mi soupeř dával vlivnými pohledy najevo, že by neměl námitek proti opakování tahů. 24. h4! Otvírá nové bojiště na druhém krídle. 24. — Jd7? Na pohled logický tah, ve skutečnosti osudná chyba. Správné bylo 24. — g4 s ostrou hrou a oboustrannými vyhlídkami. 25. hXg5 hXg5 26. Je1! Překvapující obět kvality, asi zcela korektní. Soupeř se ani v dlouhých analýzách po partii nepodařilo najít obranu. 26. — Sxa1 27. JXg5. Hrozí mat na h7. 26. — Jf6 27. 28. Vxa1 Kg7 29. e4 Vh8 30. e5! Rozhodující průlom. 30. — dXe5 31. Sxe5 Va8. Po 31. — Vh5 by přišlo 32. JXf7! KXf7 33. Sxc7 a černý nemůže brát střelce pro 34. d6+. 32. Vd1 Jc8 33. d6! eXd6 34. SXf7! Silnější než 34. JXf7 De7 a černý by byl z nejhoršího venku. 34. — Vh6 35. Jc6+ KXf7 35. JXd8+ VXd8 37. Dc4+ Ke7 38. Sf4 Vh7 39. Ve1+ Kd7 40. Db5+ a černý se vzdal.

JAN AMBROŽ

Festival v Bielu

Až do matu

Castagna — Ernest

D05/b Katalánská: 1. d4 d5 2. Jf3 e6 3. g3 c5 4. Sg2 Jc6 5. 0—0 Jf6 6. c4 dXc4 7. Da4 cXd4 8. JXd4 DXd4 9. Sxc6+ Sd7 10. SXd7+. Doporučuje se 10. Vd1 s malou výhodou bílého. 10. — DXd7 11. DXc4 Ve8 12. Db3 Dd5 13. Da4+ b5 14. DXa7? Na získání nějaké výhody ze zahájení bílý pomýšlet nemůže a na zisk materiálu vůbec ne. Správné bylo 14. Da6. 14. — Sc5 15. Da6. Toto pokračování zvolené černým je úvodem dlouhé kombinace, která přinese černému kýžený úspěch. Objektivně vzato má černý nebezpečný útok i po 15. — 0—0 16. Jc3 Dh5. 16. KXf2. Ne 16. VXf2? pro 16. — Vxc1+ 17. Vf1 VXf1+ 18. KXf1 Dh1+ 19. Kf2 Jg4 mat. 16. — Jg4+ 17. Kg1 Vxc1! V tom je pointa kombinace. 18. Vxc1? Nyní černý, ač o věž slabší, dávámu a jezdcem zmatí soupeřova krále. Nutné bylo 18. Jc3 Vxc3! 19. bXc3 0—0 s dostatečnou kompenzací, např. 20. Db6 Dh5 21. h4 De5. 18. — Dd4+19. Kg2 De4+ 20. Kg1 De3+ 21. Kg2 DXe2+ 22. Kh3 Jf2+ 23. Kg2 Jd1+! 24. Kh3 Df1+ 25. Kh4 g5+ 26. KXg5 Vg8+ 27. Kh4 Vg4+! a po této efektní závěrečné oběti se bílý vzdal.